

TROMS HØYRE ÅRSMØTET 2026 – FINNSNES

RESOLUSJONSHEFTET

Resolusjoner:

1. Høyre vil ha økte rammer for større innsats på forebyggende arbeid med kriminalitet og tidlig innsats for barn og unge.
2. Et lengre arbeidsliv
3. Mer lokalt ansvar og mindre statlig detaljstyring
4. Styrk lokaldemokratiet
5. Nordområdevegen / Ullsfjordforbindelsen – strategisk hovedakse i nord
6. Styrket matberedskap i Nord-Norge
7. Utdanning som verktøy mot ungt utenforskap
8. Mulighet til å leve livet man vil
9. Mobilforbudet i Troms fylke

Innkommet etter fristen, 5. januar, for innsending av resolusjoner:

10. Redningshelikopterbasen i Tromsø må driftes av forsvaret
11. Lov om is i Arktis: sikkerhet, forutsigbarhet og ansvarlig utvikling
12. Likestilling i nord: når geografi blir en kjønnsfelle
13. Moderne og mer miljøeffektiv avising i luftfarten
14. Kultur og festivaler som motor for lokal verdiskaping
15. En helhetlig kommunereform for Norge og Troms (**sendt inn lørdag, etter avtale med resolusjonskomiteen**)

Uttalelser:

1. Fraværsgrensa skal gi mer læring – ikke stress og mer byråkrati
2. Framtidens eldreomsorg krever handling nå (**sendt inn lørdag, etter avtale med resolusjonskomiteen**)

Landsmøteresolusjon (som skal behandles på ÅM, egne vedlegg)

1. 👉 [Omstillingsplan for Norge](#) Norge må omstilles for å sikre friheten, tryggheten og velferden
2. 👉 [Skole](#) Skolen må tilbake til røttene

1. Høyre vil ha økte rammer for større innsats på forebyggende arbeid med kriminalitet og tidlig innsats for barn og unge.

Innsendt av Line Miriam Haugan, Senja Høyre

Det er en alvorlig økende utvikling med lovbrudd som skaper utrygghet for folk flest i Norge.

Kriminelle nettverk og utviklingen innen barne- og ungdomskriminalitet trekkes frem i årets trusselvurdering.

Kriminelle nettverk og fenomener som «Violence as a Service» har fått etablert seg i hele landet og ungdomskriminaliteten har økt kraftig nasjonalt. Noen politistasjonsdistrikt har hatt en nedgang i ungdomskriminalitet og viser til at forebyggende arbeid virker – dette arbeidet må styrkes ytterligere og rulles ut i hele landet.

Over hele landet meldes det om barn i alderen 10–15 år med store utfordringer i skolen og etter skolen på fritiden. Disse barna har ofte diagnoser, traumatiske erfaringer og mangler nødvendig oppfølging hjemme. De utgjør en risiko både for egen fremtid og for læringsmiljøet i skolene. Disse barna er lette å lede, lette å påvirke og har dessverre en større sjanse for å bli rekruttert til kriminelle nettverk og voldstjenester.

Troms Høyre mener vi må handle nå. Derfor foreslår vi følgende tiltak:

1. Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid

- Etablere faste samarbeidsmodeller mellom politi, barnevern, skoler, helsetjenester og foreldre.
- Innføre obligatoriske tidlig-innsatsprogrammer fra barnehagealder for barn med risikofaktorer.
- Styrke FASE (Barne- og familietjenesten) og sikre ressurser til forebyggende arbeid.
- Styrke helsesykepleiertjenesten, og med dette øke tilgjengeligheten i skolen.

2. Alternative opplæringsløp

- Utvikle praktiske og tilpassede skoleløp for barn som ikke fungerer i ordinær undervisning.
- Gi kommunene midler til å opprette egne læringsarenaer med fokus på mestring og praktiske ferdigheter.

3. Forebygging av ungdomskriminalitet

- Styrke forebyggende arbeid i samarbeid med skole, fritidstilbud og foreldre.
- Øke tilstedeværelse av miljøarbeidere og ungdomskontakter i lokalsamfunnet.
- Innføre mentorordninger for utsatte ungdommer.

4. Beskyttelse av læringsmiljøet

- Sikre at skolene har nok ressurser til å håndtere krevende elever uten å måtte bruke politiet som daglig ressurs.

- Gi skolene mulighet til å ansette spesialpersonell for å ivareta trygghet og ro.

5. Bekjempelse av kriminelle nettverk

- Styrke politiets etterretning og samarbeid med nasjonale enheter for å hindre etablering av kriminelle nettverk også utenfor byene.
- Informasjonskampanjer rettet mot ungdom og foreldre om risikoen ved «Violence as a Service».

Vi har et ansvar for å beskytte barn og unge, forebygge kriminalitet og sikre trygge lokalsamfunn. Tidlig innsats og samarbeid er nøkkelen. Vi må handle nå – før storbyenes utfordringer sprer seg.

Troms Høyre ber om at kommunene gis større rammer for å drive forebyggende arbeid og tiltak rettet mot barn og unge.

2. Et lengre arbeidsliv

Innsendt av Høyres Studenter Tromsø

Det har blitt et stort problem, at det er flere unge utenfor arbeidslivet. Per 2024 er det over 100 000 unge mellom 15 og 29 år som står utenfor utdanning, arbeid eller opplæring. Dette tilsvarer ca. 10 % av hele aldersgruppen. Dette kan blant annet være ungdom som har hatt en vanskelig oppvekst og derfor aldri fullførte videregående skole. Det inkluderer også unge voksne som ikke har lyktes med å komme seg i jobb etter fullført utdanning.

For flere arbeidsgivere fremstår det som tryggere å ansette arbeidstakere med relevant erfaring enn unge uten erfaring. Dette gjør at flere på landsbasis kan slite med å finne jobb ved siden av skole, universitet eller første jobben etter fullført utdanning. Derfor bør det bli mer lønnsomt for arbeidsgivere å ansette unge.

Ved å kutte arbeidsgiveravgiften for unge blir det mer lønnsomt for arbeidsgivere å ansette unge. Dette kan bidra til å forebygge utenforskap og senere uførhet blant ungdom og unge voksne.

Troms Høyre vil:

- Halvere arbeidsgiveravgiften for alle under 23
- Tettere samarbeid mellom skole/universitet og arbeidslivet

Det er ikke bare de unge som er uføre, dette problemet er på tvers av alle aldersgrupper. Tall fra NAV viser at 685 000 personer mellom 20 og 66 år er utenfor arbeid eller utdanning. Dette tilsvarer 1 av 5 av alle i yrkesaktiv alder. Systemet fanger ikke opp de som trenger hjelp.

I Norge oppleves det at uføretrygd i flere tilfeller innvilges for tidlig, og at systemet ikke i tilstrekkelig grad legger til rette for at mennesker med restarbeidsevne kan fortsette i arbeid. Når noen ikke lenger klarer å arbeide 100 eller 50 prosent, blir de ofte uføretrygdet.

Ønsker de likevel å jobbe, blir dette ofte ulønnsomt. Inntektsgrensen for uføre fratar flere muligheten å komme tilbake i arbeid. Dette bør endres. Staten kan ikke gi opp enkeltmennesker.

Å øke inntektsgrensen for uføre, og sette strengere krav for å få uføretrygd er en måte å få flere i arbeid. Alle skal ha muligheten til mestring, uansett hvilken livssituasjon en befinner seg i.

Troms Høyre vil:

- Strengere krav for uføretrygd
- Innføre krav om at minst 5 % nyansatte i offentlig virksomhet skal ha «hull i CV-en» eller nedsatt funksjonsevne
- Øke inntektsgrensen for uføre
- Som hovedregel skal ikke noen sendes til fullstendig uføretrygd, heller prioritere delvis arbeid

Samtidig har den norske staten noen av de beste sykelønnsordningene i verden. Norge har Europas høyeste sykefravær, målt i antall sykemeldinger. Statistikk viser at flest sykemeldinger blir mottatt på fredager, eller rett før jul og påske. Dager etter Champions League finalespill, eller andre store arrangementer er også populære sykemeldingsdager.

Det skulle bare mangle å sette krav til arbeidstakere. Når man har en av verdens beste sykelønnsordninger, skal den ikke misbrukes. For å finne løsningen på dette må det ses til Sverige, etter innføringen av karensdagen har sykefraværet gått betydelig ned. Norge er på ingen måte annerledes.

Troms Høyre vil:

- Innføre karensdag

Statistikk viser at personer over 55 år ofte bruker dobbel tid på å finne seg ny jobb sammenlignet med yngre arbeidstakere. Dette medfører at når personer i denne aldersgruppen faller utenfor arbeidslivet, møter de betydelige utfordringer med å komme tilbake i arbeid. Det er vanskelig å motarbeide ubevisst diskriminering i arbeidslivet, men det vi kan gjøre er å skape en fordel for dem i den aldersgruppen. Dette kan bidra til at arbeidsgivere i større grad gir dem ny jobb, uavhengig av alder.

Samtidig krever flere bedrifter kompetanse, som ofte de erfarne fra den arbeidsgruppen har. Dette skjer midt i en demografisk krise, om noen år blir det ikke nok personer i arbeid. Begynner vi ikke med løsninger i dag, kan det bli nødvendig å tvinge folk til å jobbe lenger. Dette vil vi unngå.

Derfor vil det være bra å skape et arbeidsliv hvor det lønner seg å ville jobbe lenger. Det kan være god ide å prøve kortere arbeidsuker for dem i den aldersgruppen. Alderen og helsen

kan medføre at de trenger litt ekstra fri fra jobb. På sikt skaper dette muligheter til å bli lengre i arbeidslivet. Dette er viktig fordi dem har den kompetansen vi trenger mest mulig av.

Et annet tiltak er et eget skattefradrag for dem som er nært pensjonsalderen, eller over den. Dette vil motivere flere i å jobbe noen år ekstra, spesielt med tanke på en bedre helse blant seniorene.

Troms Høyre vil:

- Halvere arbeidsgiveravgiften for de over 58
- Teste ut 3 og 4 dagers arbeidsuker for dem over 60
- Innføre et skattefradrag på kr. 20 000 i året for alle over 64 som er i arbeid

3. Mer lokalt ansvar og mindre statlig detaljstyring

Innsendt av Hilde Sjurelv, Tromsø Høyre

Troms Høyre vil ta større ansvar for tjenestene til byens innbyggere. Vi mener beslutninger skal fattes lokalt, nærmest de menneskene som faktisk berøres av dem. Det er vi som kjenner våre lokalsamfunn, våre behov og våre utfordringer. Da må det også være vi som står til ansvar for beslutningene som påvirker hverdagen.

I dag ser vi en økende tendens til at Storting og Regjering styrer kommunene gjennom lover, forskrifter og føringer uten å følge opp med nødvendige ressurser. Forskning viser at denne utviklingen særlig rammer helse og omsorg, oppvekst og beredskap. Kommunene pålegges stadig nye oppgaver, men uten finansiering eller reelt handlingsrom.

Samtidig bruker statlige organer som Statsforvalteren sin innsigelsesrett i så stor grad at lokale vedtak forsinkes og svekkes. Resultatet er at viktige beslutninger for kommuner stopper opp i byråkratiske prosesser langt unna de menneskene det gjelder.

Kommunene står i et krysspress mellom ansvar og makt, mellom oppgaver vi pålegges og muligheten til å løse dem. Denne ubalansen må rettes opp.

Troms Høyre mener tiden er moden for en ny kommunereform som gir kommunene reelt ansvar, økonomisk frihet og nødvendig handlingsrom. Vi ønsker mindre statlig styring og mer lokaldemokrati. Staten må vise tillit til kommunene og trekke seg tilbake der vi selv kan og bør ta beslutningene.

Det lokale demokratiet må få sin kraft tilbake. Det er på tide å gi kommunene det ansvaret og den friheten som følger med oppgavene vi faktisk har fått.

Troms Høyre vil:

- Arbeide for en reform som reduserer statlig detaljstyring og gir kommunene større handlingsrom.
- Styrke kommunenes frihet til å prioritere og organisere tjenester ut fra lokale behov.
- At nye lovpålagte oppgaver alltid skal følges av tilstrekkelig finansiering.
- Begrense statsforvalterens innsigelsesrett slik at lokale vedtak ikke unødig forsinkes.
- At staten skal vise større tillit til kommunene og overlate mer ansvar til lokaldemokratiet.
- Arbeide for et klarere skille mellom statens og kommunenes roller, slik at ansvarsforholdene blir tydelige for innbyggerne.
- Be regjeringen om at nullvekstmålet i byvekstavtalen endres slik at det ikke hindrer lokal næringsutvikling og boligbygging, og ivaretar lokaldemokratiet.

4. Styrk lokaldemokratiet

Innsendt av Kristian S. Wilhelmsen, Tromsø Høyre

Ingen norske kommuner oppfyller alle sine lovpålagte oppgaver. I forbindelse med Generalistkommuneutvalgets arbeid ble det kartlagt at kommunene i snitt oppfyller omtrent 80 prosent av lovkravene. Graden av oppfyllelse varierte fra omtrent 50 til tett opp under 100 prosent. Kommunene som i størst grad oppfylte nasjonale regler karakteriseres av høyt innbyggertall, sentral beliggenhet og økonomisk handlingsrom (Menon Economics nr. 46/2022). Distriktskommuner med få innbyggere har særlig utfordring med å tiltrekke seg riktig og tilstrekkelig kompetanse til å oppfylle statlig vedtatte lovkrav.

Troms Høyre mener at alle skal kunne stole på at kommunen de bor i oppfyller sine forpliktelser overfor sine innbyggere. Det er uakseptabelt at offentlige myndigheter ikke etterlever loven, men det er ikke kommunene selv som først og fremst er skyld i denne situasjonen.

Den største utfordringen er et svært omfattende og detaljert nasjonalt regelverk som gjør at kommunene er tvunget til å prioritere knappe ressurser til å oppfylle regler som har en rekke gode intensjoner, men som ikke tar hensyn til lokale forhold. Det er ingen som har oversikt over effekten av den statlige detaljstyringen av kommunene og de gode intensjonene betyr lite når det reglene totalt sett innebærer helt urealistiske krav til kommunene. Etter modell fra det svenske *Statskontoret* bør det utarbeides en oversikt over det totale statlige regelpresset kommunene står overfor, som grunnlag både for fremtidige lovgivningsprosesser og for en systematisk og kunnskapsbasert reduksjon av statlig styring.

Når kommunene må bruke for mye tid på å oppfylle detaljerte krav fra nasjonale myndigheter går det på bekostning av å sikre gode lokale tjenester til egne innbyggere. Dette forsterkes av at kommuneøkonomien er rekordsvak. Når det økonomiske handlingsrommet, selv i relativt store kommuner er negativt, tvinges lokale folkevalgte til å prioritere lovpålagte tjenester, og kommunene reduseres til utføringsorganer for statens mål, i strid med kravet til lokalt selvstyre som følger av Grunnloven og kommuneloven.

Troms Høyre mener derfor at det er på tide med en lokaldemokratireform. Reformen må ha tre overordnede målsetninger

1. Sikre alle likeverdige tjenestetilbud på tvers av kommunegrenser
2. Sikre gode og effektive tjenester
3. Styrke det reelle lokaldemokratiet

At alle norske borgere har de samme rettighetene betyr ikke nødvendigvis at alle har krav på nøyaktig like tjenester. Statlig styring kan være nødvendig for å sikre likhet på enkelte områder, men stadig mer detaljerte lover og forskrifter, flere retningslinjer og økt tilsyn, bidrar ikke nødvendigvis til realisering av rettigheter for alle, for eksempel fordi det gjerne er ressurssterke innbyggere som i realiteten har mulighet til å håndheve sine rettigheter. For Troms Høyre er det derfor viktig at kommunene settes i stand til å ivareta innbyggernes rettigheter. Vi trenger derfor sterkere kommuner med mer frihet.

Et godt og effektivt lokalt tjenestetilbud forutsetter tilpasning til lokale forhold. Det er lokale folkevalgte og kommunene selv som vet best hvordan ressursene de har til rådighet bør utnyttes til det beste for sine innbyggere. Derfor mener Troms Høyre at flere spørsmål kan løses lokalt, av lokaldemokratiene selv, både fordi vi har tillit til lokaldemokratiet og fordi lokale tilpasninger vil gi bedre og mer effektive tjenester. Vi vil derfor blant annet utvide adgangen til såkalt forsøksvirksomhet. Den norske forsøksloven gir mulighet til forsøk med unntak fra enkelte lovbestemmelser for å bidra til videreutvikling av det lokale selvstyret, og det har vært gjennomført enkelte forsøk med såkalte frikommuner de seneste årene. Danmark har gjennomført forsøkt med frikommuner som har blitt fristilt nasjonal lovgivning i større omfang på sentrale velferdsområder. Dette har blant annet gitt innsikt i hvilke statlige regler som er til hinder for lokal tilpasning og innovasjon i kommunesektoren, og har blant annet ført til kortere saksbehandlingstid, mindre tid brukt på rapportering, mer tid på primær oppgaver, økt motivasjon blant ansatte, mer fornøyde brukere, nye innovative løsninger, avbyråkratisering og varige lovendringer.

Lokaldemokratiet har verdi i seg selv. Hver enkelt innbyggers mulighet til deltakelse i demokratiet øker dersom myndighet flyttes fra nasjonalt til lokalt nivå. Økt nærhet gir også større aksept for politiske beslutninger, og det øker innflytelsen til hver enkelt borger i lokalvalg. Troms Høyre vil flytte makt bort fra det statlige byråkratiet og fra lovgiver som utformer og vedtar detaljerte lover og forskrifter, og gi lokale folkevalgte større frihet til å utforme de beste løsningene for sin kommune.

For å redusere regelpresset og statlig styring av kommunene vil Troms Høyre:

- Kartlegge alle lov- og forskriftskrav rettet mot kommunene med mål om å ha systematisk oversikt over gjeldende krav på ulike områder og det samlede regelpresset mot kommunene. Oversikten må oppdateres jevnlig.

- Redusere omfanget av lovkrav rettet mot kommunene, både gjennom å fjerne statlige regler og omforme detaljregler til rammeregler. Prosess-, aktivitets- og dokumentasjonskrav bør prioriteres først.
- Nødvendige statlige krav til kommunene som hovedregel skal utformes som rammelovgivning i stedet for detaljregulering, for eksempel i form av kompetanse- og bemanningsnormer, individuelle rettigheter eller særskilte saksbehandlingsregler.
- At fremtidig statlig styring, særlig detaljregulering av kommunene, skal vedtas med *solnedgangsklausuler*, som innebærer at loven eller forskriften automatisk opphører etter en viss tid, for å sikre at regelverket evalueres og at Stortinget/departementet/direktoratet må ta stilling til om regelverket oppnår sitt formål og fortsatt er nødvendig, effektivt og forholdsmessig.
- Innføre et lovråd for kommunesektoren, etter modell fra det svenske *Lagrådet*, for å sikre en ikke-bindende og uavhengig forhåndskontroll av lovforslag som berører kommunesektoren. Lovrådet skal blant annet vurdere hvilken betydning lovforslag har for det kommunale selvstyret, herunder om det utgjør et nødvendig, effektivt og forholdsmessig inngrep.
- Utvide forsøksloven for å gi mulighet til ambisiøse forsøke med frikommuner, med mål om reduksjon av regler og statlig detaljstyring, innovasjon i kommunene og bedre og mer effektive tjenester og forvaltning.

Det er ikke mulig å nå målene om likeverdige, gode og effektive tjenester og styrket lokaldemokrati innenfor rammen av dagens kommunestruktur. Selv om man lykkes med å dempe regelpresset mot kommunene vil det fortsatt være behov for statlig styring på en rekke områder, særlig på grunn av EUs regelproduksjon og implementering av rettsakter som Norge er forpliktet av etter EØS-avtalen. Internasjonale menneskerettigheter stiller også krav til kommune-Norge, blant annet på områdene barnevern og psykisk helsevern.

Kommunene har særlig utfordringer med å håndtere oppgaver som krever spesialiserte og tverrfaglige fagmiljøer, slik som barnevern, rus og psykiatri, hvor feil kan gå ut over de som trenger kommunen aller mest. Også arealplanlegging utgjør en stor utfordring, hvor feil eller uenighet med statsforvalteren fører til utdaterte planer, innsigelser, meklingsprosesser, stort behov for å innvilge dispensasjoner, klageprosesser og stadig nye runder med saksbehandling. Disse utfordringene vil ikke forsvinne selv om man lykkes med å redusere regelpresset og den statlige styringen betydelig. For å hindre at kommunene fortsetter å bryte loven på disse områdene må det enten gjennomføres store endringer i kommunestrukturen eller i oppgavefordelingen mellom kommuner.

Generalistkommuneprinsippet innebærer at samtlige kommuner som regel skal ha samme ansvar og oppgaver. Kombinasjonen av stadig økt spesialisering i samfunnet, kvalifikasjonskrav og -forventinger på ulike kommunale fagområder og mange små kommuner som sliter med å rekruttere riktig og nok kompetanse, er en alvorlig utfordring som må løses med politikk. Kommunene må enten være store nok til å kunne løse oppgavene selv, inngå formaliserte samarbeid med andre kommuner for å løse oppgavene i

fellesskap eller flytte ansvaret for enkelte oppgaver til andre kommuner. Troms Høyre foreslår en kombinasjon mellom struktur- og oppgavereform, noe som åpner for lokale tilpasninger og som samtidig ivaretar prinsippene om rettssikkerhet og likeverdige tjenestetilbud.

For å sikre sterkere og friere kommuner som er tilpasset samfunnets behov vil Troms Høyre:

- Forkaste generalistkommuneprinsippet og innføre differensiert oppgavefordeling i kommunesektoren, slik at alle kommuner skal ha reelt selvstyre og ikke være overbelastet av statlige krav.
- Slå sammen kommuner og gjennomføre en kommunestrukturereform med mål om at alle kommuner skal være i stand til å rekruttere tilstrekkelig og riktig fagkompetanse, og eventuelt vurdere en ordning med samkommuner eller lovpålagt interkommunalt samarbeid der det er nødvendig.
- Fjerne fylkeskommunen som styringsnivå og overføre oppgavene til kommunene eller til regionale senterkommuner med stor driftskapasitet.

5. Nordområdevegen / Ullsfjordforbindelsen – strategisk hovedakse i nord

Innsendt av Anton Giæver, Lyngen Høyre

Høyre i Troms mener at Nordområdevegen / Ullsfjordforbindelsen er en strategisk hovedsamferdselsåre i nordområdene, og den viktigste framtidige forbindelsen mellom Finnmark og Tromsø.

Forbindelsen er avgjørende for å:

- sikre effektive transportkorridorer mellom nordområdene og landsdelssentrene
- styrke konkurransekraften til sjømatnæringen, reiselivsnæringen og annen industri i regionen
- forbedret samfunnssikkerhet, beredskap, forsyningssikkerhet og forsvarsevne i nord

Høyre i Troms mener prosjektet er samfunnsøkonomisk og strategisk riktig, og forventer at Troms fylkeskommune og staten prioriterer Nordområdevegen / Ullsfjordforbindelsen i regionale og nasjonale samferdselsplaner, med mål om realisering innen overskuelig tid.

Nordområdene trenger samferdsel som gir reell effekt, raskere gjennomføring og styrket tilstedeværelse i nord. Nordområdevegen / Ullsfjordforbindelsen er et slikt prosjekt.

6. Styrket matberedskap i Nord-Norge

Av Fylkestingsgruppen

Et land uten tilstrekkelig matberedskap er mer sårbart i møte med kriser. Erfaringer fra de siste årene, med pandemi, krig i Europa, ekstremvær og økt geopolitisk uro, har vist hvor raskt forsyningslinjer kan bli brutt. Matberedskap er derfor en grunnleggende del av nasjonal sikkerhet og samfunnets evne til å fungere i krise og konflikt.

Norge har i dag en relativt lav selvforsyningsgrad sammenlignet med mange andre land, og er i betydelig grad avhengig av import av både mat og innsatsfaktorer. Samtidig har utviklingen over tid gått i retning av mer sentralisert foredling, færre lagre og mindre bufferkapasitet. Dette gjelder også lagring av kjøtt og grønnsaker. Redusert lagerkapasitet svekker evnen til å håndtere avbrudd i transport, import eller produksjon.

Matberedskapen i Nord-Norge er særlig sårbar. Store geografiske avstander, krevende klima, spredt bosetting og høy avhengighet av varetransport fra sør gjør landsdelen mer utsatt ved kriser, stengte transportårer eller langvarige leveranseavbrudd. Hendelser de siste årene har vist at forsyningskjedene til Nord-Norge raskt kan komme under press.

Troms fylke har i dag ikke et regionalt beredskapslager for grønnsaker. Mangelen på lagerkapasitet for basisvarer svekker muligheten til å sikre stabil tilgang på mat ved kriser, ekstremvær eller andre uforutsette hendelser. Dette påvirker ikke bare befolkningen, men også samfunnskritiske funksjoner og beredskapsaktører som er avhengige av forutsigbar matforsyning.

Nord-Norge har samtidig et betydelig potensial for økt matproduksjon. Produksjon av potet og enkelte grønnsaker er godt tilpasset nordnorske forhold, og gir stabile avlinger med høy kvalitet. Økt produksjon i nord kan bidra til bedre selvforsyning, kortere verdikjeder og styrket beredskap.

Sjømat er en av Norges viktigste og mest næringsrike matressurser, og representerer et stort, men delvis uutnyttet potensial i et beredskapsperspektiv. Selv om Norge er en ledende sjømateksportør, er store deler av produksjonen tilpasset fersk eksport. Økt kapasitet for foredling, lagring og prosessering av sjømat kan gjøre det mulig å utnytte ressursene bedre til innenlands beredskap.

Forskning og utvikling er avgjørende for å styrke matberedskapen. Dette gjelder blant annet utvikling av bedre lagringsteknologi, økt holdbarhet, bedre utnyttelse av restråstoff og økt tilgang på fôrråvarer basert på nasjonale ressurser. Redusert avhengighet av importerte innsatsfaktorer vil gjøre norsk matproduksjon mer robust i krisesituasjoner.

Matberedskap må ses som en del av totalberedskapen. En trygg og stabil matforsyning er en forutsetning for å opprettholde sivil beredskap, helse- og omsorgstjenester, kritisk infrastruktur og militær tilstedeværelse. Dette er særlig viktig i Nord-Norge, som har stor strategisk betydning for hele landet.

Troms Høyre vil:

- Arbeide for at matberedskap gis høyere prioritet i nasjonal og regional beredskapsplanlegging, med særlig vekt på Nord-Norges sårbarhet.
- Støtte etablering av regional lagerkapasitet for basisvarer som grønnsaker, som en del av en mer desentralisert og robust matberedskap.

- Bidra til rammevilkår som gjør lokal og regional produksjon, foredling og distribusjon av mat mulig i Nord-Norge, også i et beredskapsperspektiv.
- Legge til rette for økt produksjon av potet og grønnsaker i nord, basert på lokale naturgitte forutsetninger og kompetanse.
- Arbeide for økt satsing på forskning og utvikling innen matproduksjon, sjømat, lagring og fôrråvarer, for å styrke selvforsyning og redusere sårbarhet.
- Fremme en helhetlig tilnærming til matberedskap som en integrert del av totalforsvaret og den samlede samfunnssikkerheten.

7. Utdanning som verktøy mot ungt utenforskap

Av Fylkestingsgruppen

I dag ser vi at mange unge i Troms ikke er under utdanning, i arbeid eller mottar støtte fra NAV. Dette er ungdom i sin beste alder som av ulike grunner har falt utenfor samfunnet, og har store konsekvenser for ungdommen selv, for familien og for samfunnet som helhet.

Det er mange veier inn i et utenforskap. For noen handler det om psykiske helseutfordringer, for andre om lav mestringsfølelse eller manglende tilhørighet til skole og arbeidsliv. Felles for mange er likevel at de ikke har fullført videregående opplæring.

Troms Høyre mener utdanning er det viktigste verktøyet vi har for å forebygge og redusere ungt utenforskap. Hovedmålet må være å hjelpe flere til å fullføre videregående opplæring, også når den ordinære skolehverdagen ikke fungerer. Det betyr at vi må tørre å tenke nytt om opplæringsarenaer, organisering og oppfølging, samtidig som vi stiller tydelige forventninger og gir ungdom reelle muligheter til mestring og progresjon. Troms Høyre mener derfor at utdanningssystemet må være fleksibelt nok til å møte ulike behov og livssituasjoner. Utenforskap bekjempes best når skole, helse, NAV og arbeidslivet jobber sammen. Det er derfor viktig at vi ser på flere, helhetlige og fleksible løsninger, ikke bare enkelttiltak.

Ny Moen videregående skole

Etableringen av et nytt videregående tilbud på Moen er av stor betydning for den helhetlige løsningen for ungdom. Stiftelsen Videreskolene har uttrykt sitt ønske om å etablere en videregående skole for ungdom som har falt utenfor ordinær opplæring, og som trenger en alternativ vei for å fullføre den videregående opplæringen sin. Skolen er planlagt som et tilbud for inntil 188 elever fra hele Nord-Norge, med både opplæringsarena og internat, noe som gir rom for kontinuerlig oppfølging og veiledning.

Formålet med skolen er å nå de ungdommene i Troms som allerede har falt fra, og som av ulike årsaker ikke har funnet sin mulighet i det ordinære skolesystemet. Erfaringer fra tilsvarende skoler sør i landet viser at gjennomsnittsalderen på elevene er 22 år. Dette er altså ikke et tilbud som konkurrerer med den ordinære videregående skolen, men et supplement rettet mot ungdom som trenger en ny sjanse. Skolen vil være tilpasset ungdom

med sammensatte behov og lærevansker, og gi dem mulighet til å fullføre utdanningen og bli en del av arbeids- og samfunnslivet.

Troms Høyre mener dette er et unikt og nødvendig tilbud som kan bidra til å hjelpe både ungdom og familier, samtidig som det svarer på en tydelig samfunnsutfordring. I dag finnes det ikke tilsvarende tilbud nord for Trondheim, og mange unge i nord må reise langt hjemmefra for å få denne typen oppfølging. Troms Høyre mener behovet og etterspørselen er til stede også i de nordligste fylkene, og at Troms bør ta en aktiv rolle i å utvikle løsninger som motvirker ungt utenforskap.

Flere fleksible utdanningsløp

Utdanning er et av våre viktigste virkemidler for å forebygge og bekjempe ungt utenforskap. For unge som står utenfor skole og arbeid, trengs et utdanningssystem som er fleksibelt, inkluderende og i stand til å møte ulike livssituasjoner og behov. For Troms Høyre er det et grunnleggende prinsipp at skolen skal tilpasse seg eleven, og ikke omvendt.

Nord-Norge er regionen med størst andel udekket kompetansebehov, samtidig som nesten 3000 unge mellom 15 og 29 år står utenfor jobb og utdanning i Troms. Problemet er derfor i mindre grad at vi mangler folk, men heller at vi ikke evner å utnytte arbeidskraftreserven, særlig blant unge. For mange opplever dagens utdanningsløp som for rigide, lite tilpasset eller vanskelig å kombinere med helseutfordringer, livssituasjon eller behov for praktisk læring. Resultatet er omvalg, frafall og varig utenforskap.

Troms Høyre vil derfor redusere frafall og omvalg ved å legge til rette for flere fleksible utdanningsløp, bedre veiledning og tettere kobling mellom skole og arbeidsliv. Ungdom må få mulighet til å fullføre videregående opplæring i sitt eget tempo og på en måte som gir formell kompetanse og en vei inn i arbeid.

Troms Høyre vil:

- Styrke innsatsen mot ungt utenforskap gjennom fleksible utdanningsløp og søkelys på fullføring av videregående opplæring.
- Være en forkjemper for etableringen av Moen videregående skole i Målselv.
- I større grad enn i dag tilrettelegge for at elever kan dele opp og ta utdanningsløpet sitt over flere år.
- Jobbe for at færre unge gjør omvalg av utdanningsløpet, blant annet gjennom å styrke utdanningsrådgivningen i ungdomsskolene og samarbeide med aktører i arbeidslivet om å belyse karriere- og utdanningsmuligheter.
- Ha en tilbudsstruktur som gir ungdom reelle valgmuligheter samtidig som arbeidslivets behov for kompetanse blir ivaretatt.
- Styrke fylkeskommunens karriereveiledning og gjøre den mere synlig.
- Sørge for flerfaglig kompetanse og en tilgjengelig skolehelsetjeneste på alle de videregående skolene i Troms.
- Styrke fleksible opplæringstilbud slik som bedriftsmodellen, vekslingsmodellen, Menn i helse, Prepp og eksamensforberedende kurs.

- Gjøre det enklere å formalisere kompetansen med å utvide ordninger slik som fagbrev på jobb og praksiskandidatordningen samt tillate å ta fagprøven på engelsk.

8. Mulighet til å leve livet man vil

Innsendt av Lennart Jenssen, Troms Unge Høyre

Mange nordmenn har de siste årene fått en mer utfordrende hverdag, også de med helt vanlige inntekter. Prisene på mat, strøm og bolig har økt kraftig. Flere står utenfor arbeidslivet eller møter høye terskler for å komme inn. Og det har blitt vanskeligere å kjøpe boligen man drømmer om. Samtidig øker skattetrykket og mange føler at innsatsen gir mindre igjen enn før.

Resultatet er at vanlige folk med vanlige jobber får det stadig vanskeligere med å realisere helt vanlige mål: å ha en fast jobb, en trygg økonomi og en god bolig.

Høyre mener at alle fortjener en mulighet til å lykkes og ha tro på fremtiden sin. Norge er bygget av mennesker som jobber, tar ansvar og investerer i seg selv og sine familier. Politikken må derfor gjøre det mulig å leve av egen inntekt, belønne arbeid og gjøre det enklere å skape et trygt liv.

Det må være råd til å leve gjennom lavere priser og lavere skatt på arbeid. Det må være flere jobbmuligheter, slik at flere kan komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og lykkes gjennom egen innsats. Og det må bli enklere å eie egen bolig, både ved at flere har råd til å kjøpe, og ved at det bygges nok boliger der folk vil bo.

Lavere skatter og priser

For at flere skal ha råd til å leve av egen inntekt, må folk få beholde mer av det de tjener og nødvendige utgifter må ta mindre av hverdagsøkonomien. I dag går en stadig større andel av inntektene til skatt, mat, strøm og andre faste kostnader. Det reduserer handlingsrommet for vanlige folk og svekker opplevelsen av at arbeid lønner seg.

Skattene må derfor kraftig ned, slik at lønnen strekker bedre til og flere får bedre råd i hverdagen. Samtidig må prisene på nødvendige varer og tjenester ned. Nordmenn bruker en stor andel av inntekten sin på mat og betaler mer enn i sammenlignbare land. Det merkes spesielt på lommeboken til de med minst økonomisk handlingsrom. Importvernet og byråkratiet rundt det svekker konkurransen og bidrar til høyere matvarepriser. Derfor er det nødvendig å ta grep.

Høyre vil:

- redusere skatten for unge, blant annet gjennom å øke frikortgrensen og innføre et eget skattefradrag for alle i arbeid.
- sørge for at deler av inntektene fra økt CO2-avgift tilføres tilbake til skatteyderne gjennom et flatt klimafradrag.
- øke inntekts- og formuesgrensen i Lånekassen, og åpne for en differensiering av studiestøtten basert på studieretning.
- sikre at Konkurransetilsynet og Forbrukertilsynet har tilstrekkelige hjemler til å håndheve konkurransevridende og prisdiskriminerende virksomhet i dagligvarebransjen.

Flere jobbmuligheter

Høyre mener det alltid skal lønne seg å jobbe. Arbeid gir både inntekt, muligheter og fellesskap og er grunnmuren for både verdiskaping og velferdsstaten. Derfor må flere få sjansen til å komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og ta steget videre i karrieren.

Høye skatter på arbeid og rigide regler svekker uttellingen av egen innsats for dem som allerede er i jobb. Når mer arbeid gir for lite igjen, blir det mindre attraktivt å ta ekstra ansvar eller utvikle seg videre. Høyre vil derfor senke skattene og gjøre arbeidslivet mer fleksibelt, slik at arbeid gir tydeligere belønning og flere kan lykkes i jobben sin.

Samtidig står mange i dag utenfor arbeidslivet, eller møter høye terskler for å få sin første eller neste jobb. For disse handler utfordringen først og fremst om å få en mulighet til å lykkes. Et mer fleksibelt arbeidsliv er nødvendig for å senke tersklene inn i jobb og gi flere muligheten til å skaffe seg erfaring og bygge kompetanse. Derfor vil Høyre gjøre det enklere for bedrifter å satse på folk, særlig ved å ansette unge arbeidstakere.

Høyre vil:

- at en ny skattereform skal favorisere arbeid og investeringer i norske arbeidsplasser foran eiendom.
- gjennomgå arbeidsmiljøloven, alkoholloven og annet relevant regelverk for å fjerne hindre for unge som ønsker å jobbe.
- åpne for økt bruk av deltidsstillinger, midlertidige ansettelser og innleie for å få flere unge uten jobb inn i arbeidslivet.
- redusere arbeidsgiveravgiften for unge arbeidstakere det første året.

Fra boligdrøm til virkelighet

Å eie egen bolig gir trygghet, forutsigbarhet og større frihet i hverdagen. Eierlinjen har tjent Norge godt, og Høyre mener flere skal få muligheten til å eie sitt eget hjem. I dag er boligdrømmen vanskelig å realisere for mange, selv for dem som jobber, sparer og tar ansvar. Høye priser, strenge regler og høye inngangskostnader gjør veien inn i boligmarkedet unødvendig bratt.

Høyre vil gjøre det enklere å bygge flere boliger, raskere og rimeligere, og sørge for at det lønner seg å spare til egen bolig. Økt boligbygging og bedre rammevilkår for sparing er avgjørende for at flere skal få muligheten til å eie en bolig de kan etablere seg i og realisere boligdrømmen.

Høyre vil:

- kraftig forenkle og avbyråkratisere lover og forskrifter som fordyrer og forsinker boligutbygging.
- innføre statlige insentiver for at kommuner skal redusere saksbehandlingstiden for boligbygging.
- fjerne kravet om minstestørrelse på boliger.

- gjennomgå mulighetene for innsigelse i plansaker som gjelder boligbygging, med sikte på styrke lokaldemokratiet.
- fjerne dokumentavgiften.
- øke tilskuddssatsen for studentboliger, og gjøre det enklere for både offentlige, private og ideelle aktører å bygge studentboliger.
- sikre at strømstøtteordninger også kommer studenter som bor i studentbolig til gode.
- liberalisere utlånsforskriften, blant annet gjennom at studielån ikke regnes sammen med øvrig gjeld når maksimal låneevne beregnes, men at banken tar høyde for nedbetaling av studielån i sin helhetlige vurdering.
- gjenreise BSU-ordningen ved å heve det totale sparebeløpet, det årlige sparebeløpet og skattefradraget.
- innføre differensiert skattefradrag for BSU-sparing, med høyere fradrag for de første 100 000 kronene som spares.
- at BSU-sparing skal være unntatt i vurdering av stipend og støtteordninger.

9. Mobilforbudet i Troms fylke

Innsendt av Lennart Jenssen, Troms Unge Høyre

Fra og med skoleåret 2025-2026, er det innført mobilforbud på alle videregående skolene i Troms fylke, der hensikten er å fjerne telefonen fra elevene i timen for å fremme læring.

Vi ser at dette har svært spredt virkning fordelt på de forskjellige skolene i fylket. Noen skoler er strenge på forbudet, noen følger det ikke opp og noen ganger kommer det til og med an på hva læreren mener.

La skolene bestemme selv

Vi i Troms Høyre mener skolene selv skal kunne ta stilling til om det er hensiktsmessig å føre et slikt forbud eller ikke. Da kan også elevene være med å påvirke dette gjennom elevdemokrati.

Troms Høyre vil:

- Gå bort fra dagens mobilforbud for alle skolene i Troms fylke, og heller la hver enkelt skole legge føringer.

Resolusjoner innkommet etter fristen:

10. Redningshelikopterbasen i Tromsø må driftes av forsvaret

Innsendt av Geir Varvik, Geir-Inge Sivertsen, Anton Giæver og Terje Nyberget

Stortinget har vedtatt (stortingsvedtak nr. 983 fra 25. mai 2021) at redningshelikopterbasen i Tromsø, når kontrakten med den sivile operatøren som driver dagens base går ut i 2028 (har opsjon på ytterligere 4 år), skal drives av Forsvaret og da ved 330skv.

Pr i dag driver 330skv basene Banak, Bodø, Sola, Ørland, Rygge og Florø med 16stk AW101 (SAR Queen) helikoptre.

SAR Queen ble i sin tid, etter nøye vurderinger og store utredninger, valgt som Norges redningshelikopter grunnet den totale egnethet, rekkevidde, kapasitet, utstyr og sensorer framfor andre konkurrenter (blant annet S-92 (ble rangert som nr 3, bak AW101 og Puma) som opererer dagens base i Tromsø.

SAR Queen er utstyrt med avansert avisningssystem som gjør at det kan fly direkte til destinasjoner uten lengre omveier grunnet isningsfare. Det sparer mye tid, som igjen kan redde flere liv.

AW101 har betydelig lengre rekkevidde enn S-92. Dette ble vist i 2025 hvor det ble gjennomført en direkteflyging fra Jan Mayen til Bodø på 1024 kilometer og som tok 4 timer og 40 minutter. Videre har en fløyet fra Danmark til Grønland med samme flytype.

Det antas at levetiden til S-92 går ut, tidlig 2030 tallet og eneste sivile erstatter, AW-189, har enda mindre kapasitet og rekkevidde og vil ikke kunne dekke behovet til redningshelikopter.

Nord-Norge er det området hvor vi trenger størst aksjonsradius, men nettopp her legger opp til å bruke sivile helikoptre med mye dårligere aksjonsradius, dårligere egnethet, utstyr og sensorer, og ikke minst med mindre kapasitet.

Tromsø er en av de viktigste plassene for å nå ut mot Bjørnøya, Hopen, Svalbard og Jan Mayen og hvor størst mulig aksjonsradius er helt påkrevet.

Foruten redningstjenesten trener 330 skv på operasjoner sammen med spesialstyrker fra politiet og Forsvaret, som dermed bidrar til økt totalberedskap.

SAR Queen er i dag den eneste maritime helikopterkapasiteten Norge har for å trygge og sikre olje og gassinstallasjoner i Norske havområder.

Dette underbygger langtidsplanen og rapportene om hvordan vi må styrke beredskapen i Norge, og særlig Nord-Norge, som også politiet etterspør. Luftvingsjef ved 330skv Lars Røine har flere ganger påpekt viktigheten av synergiene mellom redningshelikopter, politihelikopter og generell beredskap og at denne også trengs i Troms.

Forsvaret som driftsoperatør har andre begrensninger ift. for eksempel vær enn sivil aktør, og kan derved løse oppdrag som en sivil aktør ikke kan løse. Dagen operatør ved basen i Tromsø har opp gjennom driftsårene kansellert oppdrag som kunne vært gjennomført hvis Forsvaret var operatør.

Justisminister Astri Aas-Hansen uttalte nylig: «Med SAR Queen har vi fått et redningshelikoptersystem i verdensklasse».

Avinor kommer nå med innspill om at dagens redningshelikopterbase drevet av sivilt firma kommer i konflikt med videre utbygging av flyplassen i Tromsø, og de ønsker at fremtidig redningshelikopterbase blir lagt til tomt, eid av Forsvaret.

Det betyr at en må følge opp Stortingsvedtak nr. 983 av 25 mai – 2021, slik at 330 skv overtar driften, samt at opsjon på AW 101 SAR Queen blir utløst.

Vedtak:

Høyre må jobbe for å få utløst opsjonen på innkjøp av flere AW101 (SAR Queen) helikoptre slik at forsvaret skal kunne drifte basen i Troms. Stortingets vedtak fra 2021 (stortingsvedtak nr. 983 fra 25. mai 2021) må opprettholdes og følges. Vi kan ikke akseptere at vi skal bli tilgodesette med løsninger som ikke er det beste for våre store områder.

11. Lov om is i Arktis: sikkerhet, forutsigbarhet og ansvarlig utvikling

Innsendt av: Rebekka Lind Knoph, Kvinneforumsleder

Arktis endrer seg raskt. Sjøisen smelter tidligere og fryser senere. Nye sjøveier åpner seg, og stormakter og næringsaktører viser økende interesse. Uklart regelverk skaper risiko for ulykker, konflikter og miljøskader, samtidig som norske aktører får mindre forutsigbarhet og kontroll.

Norge må ta lederskap. Vi skal sikre nasjonale interesser, beskytte lokalsamfunn og miljø, og samtidig legge til rette for næringsliv og forskning. Arktis må utvikles på en ansvarlig, trygg og fremtidsrettet måte.

Høyre vil derfor:

- Sikre et tydelig og forutsigbart regelverk for sjøis og arktiske farvann
- Styrke norsk suverenitet og sikkerhet gjennom overvåking, forskning og internasjonalt samarbeid
- Fremme ansvarlig bruk av nye sjøveier og naturressurser med miljø og lokalsamfunn i fokus
- Bidra til internasjonale avtaler som setter standarder for sikker og bærekraftig aktivitet.
- Legge til rette for at norsk næringsliv kan bruke Arktis på en måte som kombinerer økonomisk verdiskaping, sikkerhet og miljøansvar

12. Likestilling i nord: når geografi blir en kjønnsfelle

Innsendt av: Rebekka Lind Knoph, Kvinneforumsleder

Reell valgfrihet er et grunnleggende liberalt prinsipp. For Høyre betyr det at mennesker skal ha frihet til å ta egne valg, og at staten skal sørge for rammer som gjør disse valgene reelle i praksis. Dette gjelder også valgfrihet innen reproduktiv helse, som har direkte betydning for likestilling og bosetting i Nord-Norge.

Nord-Norge står overfor en alvorlig demografisk utfordring. Unge kvinner flytter i større grad enn menn fra landsdelen, og mange vender ikke tilbake. Dette svekker lokalsamfunn, næringsliv og offentlig sektor, og truer den langsiktige samfunnsutviklingen. Forskning fra Kunnskapsbanken Nord-Norge viser at kvinner vektlegger forhold knyttet til barn og unge, økonomisk trygghet og hverdagslogistikk, mens menn i større grad trekker frem arbeidsplasser, skatter og fritidstilbud. Dagens politikk treffer derfor menn bedre enn kvinner, og bidrar til at nordområdene mister viktige deler av befolkningen.

Manglende valgfrihet i reproduktiv helse forsterker problemet. Tilgangen til prevensjon, fertilitetsbehandling og svangerskapsoppfølging varierer betydelig mellom kommuner, og mange

kvinner opplever lange ventetider eller kostbare private løsninger. Gravide kan måtte reise langt for oppfølging, og får ikke alltid informasjon om alternativer. Når staten samtidig ønsker at flere barn skal fødes, står kvinner i praksis overfor begrensede valg: de må tilpasse familieliv til systemets begrensninger, ikke omvendt.

Likestilling handler ikke bare om rettigheter på papiret, men om reell mulighet til å leve gode og trygge liv uavhengig av kjønn og bosted. Når kvinner ikke får reelle alternativer for helsetjenester, utdanning, arbeid og familieliv, forsterkes ulikheter i bosetting og samfunnsdeltakelse. Dette er både et likestillingsproblem og et nordområdepolitisk problem.

Høyre mener løsningen er en helhetlig politikk som kombinerer styrket offentlige tilbud, bedre informasjon og samarbeid med private aktører, slik at valgfriheten blir reell. Samtidig må nordområdepolitikken bli mer kjønnsbevisst og målrettet, slik at kvinner kan etablere familie og delta i arbeidslivet uten at bosted eller kapasitet i helsetjenesten begrenser valgene deres.

Høyre vil derfor:

- Sikre at tilgang til reproduktive helsetjenester ikke begrenses av bosted eller økonomi, slik at valgfriheten blir reell
- Styrke kapasiteten i det offentlige tilbudet innen prevensjon, fertilitetsbehandling og svangerskapsoppfølging, og redusere ventetider og ulikhet
- Redusere geografiske forskjeller i helse- og familieorienterte tjenester for å støtte bosetting og likestilling
- Utvikle en kjønnsbevisst nordområdepolitikk som tar hensyn til at kvinner og menn har ulike behov knyttet til bosted, familie og arbeid
- Legge bedre til rette for økonomisk forutsigbarhet for barnefamilier og fleksible karriereløp i offentlig sektor
- Sørge for at tiltak for levende lokalsamfunn også inkluderer gode tilbud for barn og unge, og trygge rammer for familieliv
- Sikre at helsetjenester møter den enkelte med respekt og faglighet, ikke moralisme eller vilkårlighet

Reell valgfrihet og likestilling må bygges gjennom politikk som fungerer i hverdagen. Høyre skal føre en ansvarlig og liberal politikk som gir mennesker makt over egne liv, og som gjør at kvinner faktisk kan velge å bo, arbeide og starte familie i Nord-Norge.

13. Moderne og mer miljøeffektiv avising i luftfarten

Innsendt av: Rebekka Lind Knoph, Kvinneforumsleder

Norsk luftfart er helt avhengig av sikker og effektiv avising i vinterhalvåret. Dagens løsninger, som i hovedsak baserer seg på bruk av kjemiske avisings og antiisingsvæsker, har fungert etter hensikten, men innebærer samtidig betydelige kostnader og miljøbelastning, særlig ved flyplasser med høyt avisingsbehov og krevende vinterforhold.

Ved flere flyplasser skjer avising i dag tett opp mot gjeldende rammer for kjemikaliebruk og håndtering. I perioder med høy trafikk og krevende vær gir dette liten operativ margin og gjør

systemene sårbare for avvik. Dette peker på et behov for løsninger som gir større robusthet, bedre forutsigbarhet og lavere samlet miljøpåvirkning over tid.

Høyre mener at miljøutfordringer i transportsektoren først og fremst bør møtes med teknologiutvikling, effektiv drift og smartere løsninger, ikke gjennom redusert mobilitet eller symboltiltak. Når det finnes dokumenterte og sikre alternativer som kan redusere ressursbruk og miljøbelastning, bør disse vurderes og tas i bruk.

Internasjonale erfaringer viser at nye avisingsmetoder, blant annet basert på varmeteknologi, kan redusere bruken av kjemikalier betydelig samtidig som flysikkerheten ivaretas. Slike løsninger kan også bidra til raskere trafikkavvikling, bedre arbeidsforhold og lavere samlede driftskostnader.

Samtidig pågår det omfattende internasjonal forskning på material og overflateløsninger som kan forebygge isdannelse og på sikt redusere behovet for både kjemikalier og energikrevende avisingsmetoder. Høyre mener at norsk luftfartspolitikken bør være teknologinøytral og legge til rette for forskning, testing og samarbeid mellom myndigheter, industri og forskningsmiljøer, slik at nye løsninger kan utvikles og tas i bruk når de er modne.

Høyre mener derfor at Norge bør ligge i front når det gjelder å ta i bruk moderne og mer miljøeffektive løsninger i luftfarten, særlig ved større flyplasser og vinterutsatte knutepunkter.

En ansvarlig miljøpolitikk handler om å ligge i forkant, ikke om å rydde opp i etterkant. Ved å modernisere avisingsløsningene i luftfarten kan Norge kombinere høy sikkerhet, effektiv drift og bedre miljømessig bærekraft, til fordel for reisende, næringen og samfunnet.

Høyre vil derfor:

- Legge til rette for at norske flyplasser kan ta i bruk mer miljøeffektive avisingsmetoder der dette er teknisk og sikkerhetsmessig forsvarlig
- Stimulere til pilotprosjekter og gradvis innføring av løsninger som reduserer kjemikaliebruk og gir større driftsmessig handlingsrom
Sørge for at statlige aktører i luftfarten har incentiver til å velge løsninger som reduserer risikoen for å komme i konflikt med miljømessige rammer
Sikre at krav til flysikkerhet alltid ligger til grunn for valg av avisingsmetoder
- Bidra til teknologinøytral regulering som åpner for innovasjon, testing og samarbeid mellom luftfartsnæringen og forskningsmiljøer

14. Kultur og festivaler som motor for lokal verdiskaping

Innsendt av: Rebekka Lind Knoph, kvinneforumsleder

Kultur skaper identitet, stolthet og tilhørighet. Festivaler og lokale arrangementer er mer enn underholdning. De bidrar til økonomi, arbeidsplasser, frivillighet og levende lokalsamfunn. Mange festivaler sliter i dag med kortsiktig finansiering, uforutsigbare rammer og høyt klimafotavtrykk. Manglende tilgang på teknologi, kompetanse og forutsigbare støtteordninger begrenser arrangørers evne til å planlegge langsiktig og skape verdier for lokalsamfunnet.

Høyre mener at kultur og festivaler må ha reelle forutsetninger for å lykkes. Stabil finansiering, forutsigbare rammer og fokus på lokal verdiskaping er nødvendig. Festivaler må drives ansvarlig, med vekt på bærekraft, innovasjon og sikkerhet. Kultur skal ikke være en tilfeldig aktivitet. Det skal være et verktøy for nasjonal stolthet, lokal utvikling og økonomisk verdiskaping.

Kultur er mer enn underholdning. Det er nasjonal stolthet, lokal utvikling og framtidige arbeidsplasser. Høyre vil sikre at festivaler og kulturaktører har rammer som gir trygghet, frihet og mulighet til å bygge levende lokalsamfunn.

Høyre vil derfor:

- Sikre stabile og forutsigbare rammer for festivaler og kulturarrangementer slik at arrangører kan planlegge langsiktig og skape verdier i lokalsamfunnet
- Styrke offentlig støtte og regionale kulturfond med lav terskel, kort saksbehandling og fleksible ordninger som fremmer mangfold og bredde i kulturlivet
- Forenkle offentlige prosesser, tydeliggjøre krav og etablere én dør inn til støtteordninger, slik at arrangører får rask og effektiv behandling
- Stimulere kompetanseheving, digitalisering og grønn innovasjon slik at festivaler kan drive bærekraftig og konkurransedyktig
- Fremme festivaler og kultur som motor for næringsutvikling, turisme og lokal samfunnsutvikling
- Legge til rette for frivillighet og ungdoms deltakelse og anerkjenne frivillige som en avgjørende ressurs for kulturlivet
- Legge til rette for samarbeid mellom offentlige og private aktører for å sikre kvalitet, sikkerhet og økt kapasitet

15. En helhetlig kommunereform for Norge og Troms

Innsendt av: Troms Unge Høyre

Kommunene er bærebjelken i den norske velferdsstaten og har ansvar for sentrale tjenester som barnehage, skole, barnevern, helse og eldreomsorg. I dag praktiseres generalistkommuneprinsippet, som innebærer at alle kommuner, uavhengig av størrelse, skal levere de samme tjenestene. I praksis betyr dette at små kommuner pålegges de samme oppgavene som store bykommuner, ofte uten tilsvarende faglige og økonomiske forutsetninger.

Dette er ikke bærekraftig. Mange kommuner mangler i dag kapasitet og kompetanse til å levere gode og forsvarlige tjenester. Resultatet er store kvalitetsforskjeller og et urettferdig tjenestetilbud. Troms Høyre mener at hvor du bor ikke skal avgjøre kvaliteten på velferdstjenestene du mottar.

Troms Høyre mener at kommunegrenser ikke skal være noe viktig i seg selv. Kommunestrukturen må tilpasses dagens bo-, arbeids- og næringsmarkeder, slik at kommunene settes i stand til å løse sine lovpålagte oppgaver. En nasjonal kommunereform med færre og sterkere kommuner vil styrke tjenestetilbudet, gi økt lokalt selvstyre og større handlingsrom for lokalpolitikere.

Dette er særlig relevant i Troms. Store avstander, spredt bosetting og mange små kommuner gjør det krevende å sikre likeverdige tjenester i hele fylket. Dagens kommunestruktur er fragmentert og i flere tilfeller for svak til å møte framtidens krav. Troms Høyre mener derfor at Troms trenger en tydelig kommunereform som del av en nasjonal reform.

For å sikre robuste kommuner med tilstrekkelig kapasitet, mener Troms Høyre at antallet kommuner i Troms bør reduseres kraftig. På sikt bør fylket organiseres i maksimalt ti kommuner, basert på naturlige bo-, arbeids- og tjenesteregioner. Målet er ikke sentralisering, men sterkere lokalsamfunn med bedre tjenester nær innbyggerne.

Samtidig ser vi at enkelte kommuner over tid har hatt svak økonomi, lav utdanning og høy arbeidsledighet. Dette begrenser menneskers mulighet til å leve frie og selvstendige liv. Troms Høyre mener at staten må gripe inn tidligere når kommuner ikke evner å levere forsvarlige tjenester.

Troms Høyre vil:

- Arbeide for en nasjonal kommunereform med færre og sterkere kommuner.
- Tvangssammenslå kommuner som ikke leverer forsvarlige tjenester.
- Avvikle generalistkommuneprinsippet inntil en bærekraftig kommunestruktur er på plass.
- Redusere antallet kommuner i Troms til maksimalt ti, basert på bo- og arbeidsmarkeder.
- Innføre et register over lavtpresterende kommuner med tydelige statlige sanksjonsmuligheter.
- Sikre at kommuner ikke har insentiver til å skyve ansvar over på staten.
- Legge ned fylkeskommunen og dele dens oppgaver mellom mer robuste kommuner og staten

Uttalelser:

1. Fraværsgrensa skal gi mer læring – ikke stress og mer byråkrati

Innsendt av: Lennart Jenssen og Nina Dons-Hansen

Fraværsgrensa fungerer når reglene er tydelige, rettferdige og følges opp tett. Ikke når den lar elevene falle fra.

Da Høyre innførte en klar grense på 10 prosent udokumentert fravær, falt fraværet, flere fullførte videregående, og skolene fikk mer ro og forutsigbarhet. Skolen kunne bruke mer tid på læring, og mindre på uro og oppfølging av fravær.

Arbeiderpartiets nye praksis går i motsatt retning. Når fravær først kan dokumenteres etter at 10 prosent er passert, betyr det i realiteten at elever risikerer å få 10 prosent fravær stående på vitnemålet uansett hvilken dokumentasjon de har.

Det vil si at hvis du for eksempel er kronisk syk og mye borte fra skolen, vil du ende opp med 10% fravær på vitnemålet, selv om du ikke kan noe for det. Arbeiderpartiet skyver rett og slett utsatte elever ut av skolen. Det skaper unødvendig stress for elevene og er en urettferdig praksis, som er stikk i strid med målet om at skolen skal bruke tiden på undervisning og riktig oppfølging.

Fraværsgrensa skal ikke være et straffetiltak, men et verktøy for læring. Den må kombinere tydelige krav med ekstra støtte til dem som trenger det mest. Det er nettopp elever som står i fare for å falle utenfor, som skal nås med en god og rettferdig fraværsordning.

Troms Høyre vil reversere regjeringens endringer og gå tilbake til en tydelig fraværsgrense på 10 prosent, og øke til 15% i fag med få skoletimer. Samtidig vil vi sikre tidlig oppfølging fra første fraværsdag og mindre unødvendig papirarbeid for lærerne. Klare regler og tett oppfølging virker.

Vi vil også starte innsatsen tidligere. I ungdomsskolen bør fravær føres systematisk, foresatte varsles ved alt fravær, og skoleeier skal få plikt til å følge opp når en elev passerer 10 prosent. Elever som sliter skal møtes med hjelp og struktur – ikke uforutsigbare regler og mer stress.

Troms Høyre vil ha en fraværsgrense som gir mer læring, ikke mer byråkrati. En skole som løfter elever – ikke en som skyver dem ut.

2. Framtidens eldreomsorg krever handling nå

Innsendt av: Troms Unge Høyre

Antallet eldre i Norge vil øke kraftig i tiårene som kommer. Langsiktige prognoser fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og Helsedirektoratet viser at utfordringene i eldreomsorgen ikke bare vil vedvare, men trolig forsterkes. Dersom vi skal sikre eldre en trygg, verdig og god alderdom, må vi handle nå, ikke når krisen allerede er et faktum.

Et viktig utgangspunkt er å legge bedre til rette for god helse blant eldre som bor hjemme, både fysisk og psykisk. Lokale tilbud som felles gåturer, utflukter, møteplasser som kafeer for eldre og organiserte handleturer bidrar til aktivitet, fellesskap og økt livskvalitet. Slike forebyggende tiltak kan redusere ensomhet og sykdom, og gjøre det mulig for flere å bo hjemme lengre.

Velferdsteknologi vil også spille en viktig rolle i framtidens eldreomsorg. Varsling ved nattlige vandringer, påminnelser om medisiner og andre teknologiske løsninger kan gi økt trygghet for både den eldre og pårørende. Samtidig må man huske at teknologi kan være et nyttig supplement, men aldri en erstatning for menneskelig omsorg.

Når det ikke lenger er mulig å bo hjemme, må samfunnet kunne tilby tilstrekkelig med aldershjemsplasser og heldøgns-omsorg. For å møte behovet fram mot 2030 må det bygges over 2000 nye plasser med heldøgns-omsorg hvert år.

Men det aller viktigste i eldreomsorgen er ikke bygg eller teknologi. Det er menneskene. Sykepleiere og helsefagarbeidere er selve bærebjelken i tjenestene. Når man er gammel, syk, redd eller ikke lenger husker hvor man er, hjelper det lite med smarte løsninger og moderne bygg. Da er det én ting som betyr noe, en hånd å holde i.

Samtidig står vi allerede midt i en alvorlig bemanningskrise. En analyse fra NAV og VG fra 2025 viser at Norge vil trenge om lag 30 000 flere sykepleiere og 25 000 flere helsefagarbeidere i årene som kommer for å dekke behovet. Allerede i dag mangler vi flere tusen ansatte i eldreomsorgen.

Skal vi tette dette gapet, må det bli mer attraktivt å utdanne seg og jobbe i helsesektoren. Tiltak som ekstra stipend under utdanning, bedre lønn etter endt utdanning og styrkede velferdsordninger, for eksempel ekstra ferie, må vurderes for å sikre rekruttering og stabilitet.

Skal vi lykkes med å ta vare på framtidens eldre, må vi sette inn alle tilgjengelige tiltak allerede nå. Den dagen vi står der med flere eldre, lengre ventelister og enda færre fagfolk, da er det for sent.